

# OUTRAS HISTORIAS POSIBLES

28.05.2024 / 26.01.2025

GL

*Outras historias posibles* reúne o traballo de seis artistas nadas na década dos anos 50 e cuxas achegas pretenden ser unha guía que complementa o xa coñecido no almacén cultural, político e social dos anos 80.

Ana García Pan, Emilia Guimeráns, Anne Heyvaert, Tusi Sandoval, Blanca Silva e Laura Terré non forman parte dun todo xeracional, as súas propostas son esteticamente dispares, algunhas teñen estudos académicos e outras non, e o feito de nacer na mesma década non constitúe ningún intento de unificar a diversidade de obras que se mostran.

Máis alá de ofrecer unha listaxe de mulleres artistas baseada na recuperación de nomes, a historia que nos apetece contar mostra realidades que permaneceron ocultas, e achegan significados descoñecidos sobre un conxunto de artistas extraordinarias. Para proporcionar unha visión integral das súas respectivas historias, tivemos en conta aspectos que abarcan o cotián, o privado, o que comunmente se adoita silenciar.

Pero o que de verdade motivou a articulación deste proxecto foi, sobre todo, CELEBRAR. Compartir o talento dun grupo de artistas capaces de crearen unha obra persoal, complexa e diversa, tanto formal como conceptualmente, e situala no lugar que lle corresponde.

Susana Cendán

Comisaria da exposición

# ANA GARCÍA PAN

A Coruña, 1951

A traxectoria de Ana García Pan caracterízase por un marcado individualismo e a dificultade de ser cualificada en linguaxes concretas. Unha heteroxeneidade estilística onde a espontaneidade é un recurso premeditado e irónico. Basta con observar as súas creacións de mediados dos 90, realizadas cun estilo canalla que se apropia de elementos do cómic ou da disposición espacial e fragmentada da colaxe.

A formación de Ana García Pan aséntase sobre unha base de coñecementos sólidos que engloban a música, os estudos de decoración na Escola de Artes e Oficios da Coruña, así como unha formación académica na Escola de Belas Artes de San Fernando en Madrid e Santo Carlos en Valencia, onde finalmente acabará exercendo a docencia no departamento de debuxo.

O feito de fixar a súa residencia en Valencia explica o seu escaso coñecemento en Galicia, a pesar de formar parte de colectivos, exposicións e catálogos desde finais dos 70 e, sobre todo, na década dos 80. O seu traballo é merecedor de novas análises que poñan en valor o seu potencial plástico e discursivo, ao forxarse unha carreira ao contraxeito, rica en matices formais e contidos subliminares.

# EMILIA GUIMERÁNS

Vigo, 1958

«Hai xente que pensa que a cerámica queda no porrón e o xogo de café, pero o material cerámico ten a mesma validez que a madeira ou a pedra». A cita de Emilia Guimeráns expresa unha circunstancia que, ata hai pouco, formaba parte da apreciación da cerámica como un medio de expresión secundario.

Afortunadamente, as cousas foron cambiando. E fixérono grazas ao talento de artistas que, como Emilia, souberon insuflarlle unha renovada vitalidade á cerámica a través da experimentación de materiais e a complexidade temática, e situala nun espazo afastado da mera funcionalidade decorativa.

Emilia Guimeráns comeza a mostrar a súa obra a finais dos 80. O traballo compartido con Miguel Vázquez, o camiño aberto por referentes como Elena Colmeiro ou Xavier Toubes, o estudo da cultura xaponesa ou o paso polo *European Ceramics Work Centre* (Países Baixos), permitiranlle experimentar procedementos e perspectivas conceptualmente innovadoras.

A artista saca a cerámica da súa zona de confort, obrigándoa a dialogar co espectador e os lugares que ocupa. O seu traballo constitúe un recordatorio sobre as posibilidades da disciplina cerámica para estimular novas narrativas, e crebar calquera tipo de etiquetas ou tópicos limitantes.

# ANNE HEYVAERT

Memphis, Tennessee, EUA, 1959

De nai francesa e pai belga, o mapa biográfico de Anne Heyvaert resulta determinante no entendemento da súa traxectoria. A artista fórmase na Escola Nacional Superior de Belas Artes (ENSBA) de París onde recibe unha educación clásica. A finais dos 70 fixa a súa residencia en Galicia, e desenvolve unha pintura realista coa que lles presta atención aos obxectos do seu contorno máis próximo.

Con todo, a relación de Anne Heyvaert co realismo mostra intereses máis intelectuais que miméticos. A súa confianza na capacidade da pintura para transcender os límites da representación singulariza a súa relación coa realidade, e interpón un muro entre o representado e o espectador que evita calquera tipo de emotividade. Trátase dunha pintura que leva implícitos xogos conceptuais e moitas preguntas: que é a realidade? Unha construción mental, talvez.

A duplicidade, trazo característico na práctica do gravado, é un dos eixes cardinais nas producións de Anne Heyvaert. Os seus proxectos artísticos, as publicacións, as investigacións ou o seu labor docente na Facultade de BBAA de Pontevedra contribuíron a ampliar o entendemento da gráfica contemporánea como un medio de expresión lexítimo e conceptualmente complexo.

# TUSI SANDOVAL

Pontevedra, 1954

Tusi Sandoval pintaba con peles. Peles que eran moito máis que peles. A través das súas extraordinarias creacións, a artista canalizaba os seus pensamentos máis íntimos, traballando as peles ata lograr que cada fragmento tivese a súa propia voz. Conseguir que as peles falasen. Velaí o obxectivo.

O diálogo entre o pictórico e o téxtil comezou a manifestarse nunha serie de óleos nos que a artista traballaba os fondos con texturas que semellaban peles e estampados sobre os que situaba figuracións ambiguas. Os seus intereses pictóricos foron evolucionando cara a composicións abstractas nos que as citas se revelan de maneira subxectiva.

As cicatrices e as costuras son unha constante na obra de Tusi Sandoval. Coser, zurcir, reparar, cicatrizar constitúe un refuxio para a artista, obstinada en confeccionar un ambiente reparador que reflicta procesos vitais balizados de desilusións. En sintonía co resto das súas pinturas, a artista deixa as portas abertas a significados ocultos, a unha arte que non se prodiga con facilidade.

A xenialidade de Tusi reside no impacto psíquico e físico que producen as súas pinturas, na súa capacidade para pintar con tesoiras, colas e téxtiles, e deseñar un *patchwork* de materiais e procesos que enriquecen a percepción e o entendemento da arte.

# BLANCA SILVA

A Coruña, 1951

Un feito indiscutible das pinturas realizadas por Blanca Silva entre a década dos 80 e os 90 é que a maioría dos seus protagonistas son mulleres, ás que representa de maneira crúa e honesta, no que constitúe todo un desafío intelectual.

A artista exhibe as súas mulleres en actitudes opostas a calquera intencionalidade sedutora, e caracterízalas non como obxectos de desexo, senón como médiums para formular preguntas incómodas. O fin último das representacións femininas de Blanca Silva non é deleitar, senón crear estratexias de resistencia contra as miradas que non só cousifican, senón que universalizaron mensaxes dirixidas, exclusivamente, ao que observa desde o outro lado.

A partir de finais dos anos 90, Blanca Silva abandona a figuración para centrarse en procesos abstractos nos que o baleiro cobra especial relevancia. Unha travesía caracterizada pola experimentación con todo tipo de materiais, pigmentos e cinzas, ata lograr o resultado desexado. As súas experiencias vitais continúan presentes, con todo, o foco transitou do «eu» ao «todo», a unha visión menos introspectiva e conectada coa natureza que rodea a ría de Perbes, lugar no que vive.

# LAURA TERRÉ

Vigo, 1959

A comezos dos anos 80 as obras de Laura Terré mostraban un individualismo e unha observación crítica da realidade oposta ao espírito eufórico presente en moitas das manifestacións artísticas do momento. Licenciada na Escola Superior de BBAA Sant Jordi de Barcelona, a artista decántase pola figuración para profundar nunha pintura de carácter social protagonizada por personaxes sen unha identidade recoñecible.

A fotografía será unha ferramenta fundamental para reinterpretar a realidade: a artista non parte de modelos reais, senón de imaxes fotográficas extraídas de recortes de prensa. Os personaxes, transformados en siluetas ausentes e desconcertantes, comunican aspectos máis emocionais que anatómicos ou descritivos.

Noutra serie de obras as cuestións sociais son substituídas por narrativas de carácter subxectivo nas que o compoñente literario sintoniza coas ensinanzas dos contos populares ou as novelas fantásticas, interpretándoas desde puntos de vista irónicos.

Ao redor do ano 1995, Laura Terré abandona a produción pictórica. Desde entón, alternou a docencia con traballos editoriais e curatoriais relacionados coa historia da fotografía en España, particularmente co grupo Afal (1956-1963), desde unha perspectiva histórico-crítica que a sitúa como unha das súas principais investigadoras.

# ANA GARCÍA PAN EMILIA GUIMERÁNS ANNE HEYVAERT TUSI SANDOVAL BLANCA SILVA LAURA TERRÉ

## XUNTA DE GALICIA

### Presidente

Alfonso Rueda Valenzuela

### CONSELLERÍA DE CULTURA, LINGUA E XUVENTUDE

#### Conse lleiro

José López Campos

#### Secretaría Xeral Técnica | Secretaría General Técnica

Elvira María Casal García

#### Director Xeral de Cultura | Director General de Cultura

Anxo Manuel Lorenzo Suárez

## Fundación Cidade da Cultura de Galicia

### Directora Xerente | Directora Gerente

Ana Isabel Vázquez Reboredo

### Directora de acción cultural

María Pereira Otero

### Director de oficina técnica

Benito García Caramés

### Director económico financeiro | Director económico financiero

Santiago González Prado

Fondo Gaiás da Empresa Galega

## EXPOSICIÓN

### Comisariado

Susana Cendán

### Deseño gráfico | Diseño gráfico

Patricia Dopico

### Tipografía

María Ramos

### Coordinación exposición

Fundación Cidade da Cultura de Galicia

### Deseño de montaxe | Diseño de montaje

Fundación Cidade da Cultura de Galicia

### Comunicación e Marketing | Comunicación y Marketing

Fundación Cidade da Cultura de Galicia

### Didáctica - Mediación

Fundación Cidade da Cultura de Galicia

### Colaboración área TIC (imaxe / son) | (imagen / sonido)

Fundación Cidade da Cultura de Galicia

### Audiovisuais | Audiovisuales

Miramemira

### Montaxe | Montaje

OHLA

Daexga

### Transporte

Corzon S.L.

### Seguros

Insurart S.L.